

RAMMEPLAN I FRANSK

for lærere

10 + 10 vekttall

Fastsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i § 46 nr. 2 i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler med virkning fra og med studieåret 2000/2001.

INNLEDNING

Om fransk

Å kunne flere fremmedspråk enn engelsk og kjenne til andre kulturområder enn det skandinaviske og angloamerikanske, er av stor betydning for nordmenn i et moderne, internasjonalt orientert samfunn.

Fransk er et språk- og kulturfag som omfatter både kunnskaper og ferdigheter. I likhet med andre språkfag henter franskfaget elementer fra flere vitenskapsfag: språkvitenskap, litteraturvitenskap og flere samfunns- og kulturfag. Mens innholdet i språkfagene tidligere var konsentrert om formverk og lesning av litteratur, legges det nå også vekt på kommunikasjon og språk i bruk. Samfunns- og kulturliv har fått større plass.

Foruten å lære fransk, får man gjennom studiet innsikt i litteratur og kunnskap om land, folk, tenke- og levemåte. Fransk kunnskaper åpner portene ikke bare til Europa, der fransk er morsmål i Frankrike, deler av Sveits og Belgia, men også til andre kontinenter. Til det man kaller den fransktalende eller frankofone verden - la francophonie - regnes Canada, flere land i Afrika og deler av Asia. I verdensmålestokk har ca. 70 millioner fransk som morsmål, og rundt 60 millioner bruker fransk som andrespråk. Tradisjonelt har fransk vært diplomatspråket, og fremdeles har det en sterk stilling i internasjonale forhandlinger. Eksempelvis er fransk og engelsk Europarådets to likestilte hovedspråk.

Nordmenn oppfatter gjerne Frankrike som et kulturland som har fostret kjente personer innen filosofi, skjønnlitteratur og billedkunst, og norske kunstnere har ofte søkt mot Paris. Men også matematikk og naturvitenskap forbindes med Frankrike, og det moderne Frankrike er dessuten et høyteknologisk land som spesielt har gjort seg gjeldende innenfor romfart og flyindustri. Frankrike er også et betydelig turistland med høyt verdsette tradisjoner og fagkunnskaper på det kulinariske området.

De øvrige fransktalende landene bidrar, hver på sin måte, til at den frankofone verden er et mangfoldig og spennende bekjentskap for den som behersker fransk.

Kompetanse i fransk språk og kultur er viktig i norsk arbeidsliv innenfor en rekke yrker og særlig i tilknytning til europeisk og internasjonalt samarbeid.

Fransk i opplæringssystemet

I store deler av dette århundret, før de store utdanningsreformene på 60- og 70-tallet, var fransk det tredje obligatoriske språkfaget i gymnasiet, etter engelsk og tysk, som også hørte hjemme på lavere trinn.

Ved innføringen av ungdomsskolen i 1974 ble fransk, sammen med tysk og enkelte andre språk, det andre fremmedspråket i ungdomsskolen, et valgfag på lik linje med andre, ikke-språklige valgfag. I videregående opplæring ble faget undervist som B- og C-språk.

Ved L-97 har fransk, sammen med tysk og fordypning i norsk og engelsk, fått status som tilvalgsspråk på ungdomstrinnet. Med grunnlag i L-97 og R-94 er fransk som tilvalgsspråk og som B-/C-språk utformet som et allmenndannende fag som skal legges til rette for alle elevers læring. Dette innebærer en styrking av faget i opplæringssystemet.

Både universiteter og høyskoler gir høyere utdanning i fransk.

Fransk i lærerutdanningen

Lærerutdanning i fransk blir gitt av universiteter og høyskoler. Tradisjonelt har den eneste veien til fransklæreryrket vært et fagstudium (grunnfag eller mer) og en praktisk-pedagogisk utdanning, enten innenfor eller i tillegg til fagstudiet. Fransk kan nå også inngå som fordypning i allmennlærerutdanningen eller som videreutdanning for lærere. Fagdidaktisk refleksjon og praksis er da en del av faget.

Denne rammeplanen forutsetter et begynnernivå tilsvarende fullført B-/C-språk fra videregående opplæring. Studiet kan organiseres som to 10 vekttallsenheter som bygger på hverandre. Fullført *fransk 1* eller tilsvarende er derfor en forutsetning for å gå videre på *fransk 2*. Høyskolene kan også organisere studiet som en samlet 20-vektallsenhet, jf. rammeplan for allmennlærerutdanningen kap. 2.3.

Franskstudiet er organisert i tre målområder:

- *språk*
- *kultur*
- *fagdidaktikk*

Franskfaget er et integrert studium hvor målområdene ikke er atskilte deler, men ulike aspekter av en naturlig helhet. Mellom målområdene fins det mange berøringspunkter og viktige vekselvirkninger. Målområdene i *fransk 1* videreføres og videreutvikles i *fransk 2*.

MÅL OG MÅLOMRÅDER

Felles mål for faget

Studentene skal

- utvikle god personlig språkferdighet muntlig og skriftlig, tilegne seg kunnskaper om fransk språk og språkbruk, og utvikle evne til å bruke fransk i samhandling med mennesker fra andre kulturer
- tilegne seg kunnskaper om franskspråklig kultur og litteratur, utvikle tverrkulturell innsikt og forståelse for andre være- og tenkemåter
- skaffe seg innsikt i hvordan franskfaget kan bidra til personlighetsutvikling og allmenndanning
- skaffe seg et profesjonelt grunnlag for å undervise i fransk og utvikle selvstendighet og analytisk holdning i forhold til videreutvikling av fransk som skolefag
- utvikle innsikt i språklæringsprosesser og det å ta hånd om egen fransklæring

- utvikle evne til å tilrettelegge for lærings situasjoner som kan gjøre faget tilgjengelig for alle elever, skape engasjement, språkglede og lyst til å lære mer
- utvikle et helhetlig syn på faget og se fagets målområder i sammenheng.

FRANSK 1

(10 vekttall)

Målområder

SPRÅK

God personlig språkkompetanse er en forutsetning for en dypere forståelse av fransk kultur og for å kunne være en god fransklærer. Med språkkompetanse menes både egne kommunikative ferdigheter og teoretisk innsikt i språk og språkbruk. Sentrale begreper i analyse av språk, språkbruk og tekster utgjør arbeidsredskapene for området. *Fransk 1* omfatter grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.

Studentene skal kunne

- bruke fransk funksjonelt i varierte muntlige og skriftlige kommunikasjonssituasjoner
- gjøre rede for sentrale deler av fransk formlære, syntaks og lydlære og vise til forskjeller mellom norsk og fransk
- analysere språkbruken i enkle tekster innenfor ulike sjangere og benytte denne kompetansen i egen språkproduksjon
- drøfte ulike syn på hva språk er og hva det vil si å kunne et fremmedspråk.

KULTUR

Studiet av franskspråklige tekster åpner for innsikt i andre kulturer og gir dermed grunnlag for utvikling av respekt, toleranse og forståelse av egen og andres tenkemåte og kultur.

Målområdet kultur i *fransk 1* er rettet mot dagens Frankrike. Det omfatter studium av litterære og samfunnsorienterte tekster samt andre kulturelle ytringsformer.

Studentene skal kunne

- analysere et utvalg franskspråklige litterære tekster, skrevet for ulike aldersgrupper og lesere, hovedsakelig fra det 20. århundre og benytte ulike analysestrategier i egen undervisning
- beskrive sentrale trekk ved nyere fransk kulturhistorie og samfunnsliv og kontrastere disse mot norske forhold
- legge tverrkulturell forståelse til grunn i arbeid med elever for å fremme toleranse og respekt for andres kultur og tenkemåte.

FAGDIDAKTIKK

Dette målområdet er både knyttet til egen kompetanseutvikling innenfor språk og kultur og til klasseromspraksis og didaktisk refleksjon. Det legges vekt på forholdet mellom undervisning og læring, individuelle læringsprosesser og ulike vilkår for læring. Målområdet setter også søkelyset på lærerens muligheter til å inspirere elever til læring og utforskning.

Studentene skal kunne

- gjøre rede for ulike måter å lære fremmedspråk på og hva det vil si å lære og å ha kompetanse i fransk ut fra gjeldende læreplaner
- drøfte lærer- og elevroller i franskfaget
- drøfte kriterier for valg av tekster og vurdere læremidler selvstendig og i diskusjon med elevene
- legge til rette for språklig eksperimentering, glede og lek, og fremme en utforskende og skapende holdning hos alle elever slik at de tar språket i bruk for å lære det
- legge til rette for åpne lærings situasjoner som gjør det mulig for elevene å definere egne læringsbehov i fransk og utvikle innsikt i egen læring
- gjøre rede for fagbegrepet ”mellomspråk ” og vise kjennskap til ulike vurderingsmåter for språkkompetanse.

FRANSK 2

(10 vekttall)

Målområder

SPRÅK

Målområdet er en videreføring av det praktiske og teoretiske grunnlaget i *fransk 1*. Foruten utvikling av større sikkerhet i bruk av fransk, omfatter målområdet utvidede kunnskaper om språket, mer erfaring med muntlige og skriftlige tekster og møte med språket i flere kommunikasjonssituasjoner.

Studentene skal kunne

- bruke fransk sikkert og funksjonelt i varierte muntlige og skriftlige kommunikasjonssituasjoner
- vise teoretisk innsikt i sentrale deler av språkets formlære og syntaks
- gjøre rede for oppbygging av tekster og bruk av stilistiske virkemidler i ulike tekstsjangere, forklare og gi eksempler på hvordan språket nyttes i ulike situasjoner i forskjellige sosiale og kulturelle sammenhenger
- se det franske språks egenart, likheter og forskjeller mellom norsk og fransk og være i stand til å oppdage uriktig og ikke-idiomatisk bruk av fransk
- gjøre rede for hva som menes med kommunikativ kompetanse.

KULTUR

Det overordnede perspektivet for kultur i *fransk 1* videreføres i målområdet gjennom et utvidet studium av franskspråklig litteratur og kulturelle ytringsformer fra ulike epoker og områder. Et frankofoni-perspektiv kan trekkes inn ved bruk av tekster, film og andre kulturelle ytringsformer fra ikke-europeiske områder.

Studentene skal kunne

- analysere et utvalg franskspråklige litterære tekster fra ulike epoker, derav eventuelt ett eller flere ikke-europeiske fra nyere tid

- drøfte viktige historiske og politiske begivenheter i Frankrike fra revolusjonen og fram til våre dager, samt vise kjennskap til aktuell fransk samfunnsdebatt
- drøfte kriterier knyttet til valg av tekster som kulturuttrykk og gjøre rede for måter å anvende historiske og kulturelle problemstillinger i undervisningen.

FAGDIDAKTIKK

Målområdet tar utgangspunkt i studentenes arbeid med fagdidaktikk i *fransk 1* og viderefører dette. Forholdet mellom franskundervisning og fransklæring utdypes. Det legges vekt på lærerens didaktiske valg i møtet med elevene og deres ulike måter å lære på, lærerens rolle som veileder for elevene, lærerens underveis- og sluttvurdering og elevenes egenvurdering.

Studentene skal kunne

- drøfte betingelser for et læringsmiljø der elevene får støtte til å bruke målspråket spontant og ut fra egne behov for meningsskapning
- drøfte kriterier for vurdering av elevenes språkferdighet og språklige produksjon både underveis i læringsprosessen og som sluttkompetanse
- drøfte hvordan forholdene kan legges til rette for elevenes egenvurdering og hvordan læreren kan støtte dem i dette arbeidet
- gjøre rede for kriterier for oppbygging av gode læremiddelsamlinger
- gjøre rede for hvordan franskfaget kan inngå i tverrfaglig prosjektarbeid og temaorganisert opplæring
- organisere aktiviteter som stimulerer til kommunikasjon på tvers av landegrensene og bruke IKT som integrert del av fremmedspråkopplæringen.

ORGANISERING OG ARBEIDSFORMER

Franskfaget i lærerutdanningen er et integrert fag med tre målområder: språk, kultur og fagdidaktikk. Sammen med praksis skal disse utgjøre et helhetlig studium som sikrer en forsvarlig forberedelse til yrket som fransklærer i skolen.

Fransk er både et ferdighetsfag og et kunnskapsfag, og dette har konsekvenser for organisering og arbeidsmåter. Språkdelen av faget må gi rom for en bevisst tilnærming til språkets formelle oppbygging og sosiale bruk, mulighet for egen, formell ferdighetstrening og stadig utvidet bruk av språket muntlig og skriftlig. Både med henblikk på den framtidige lærergjerningen og studentenes egen språklige bevisstgjøring, må arbeidsformene innebære refleksjon over egen språklæring, f.eks. i form av loggskrivning og egenvurdering.

Fransk skal brukes som kommunikasjonsspråk så langt det er hensiktsmessig. Dette bidrar til integrering av de enkelte komponentene i studiet, og gir studentene trening både i å høre og snakke fransk. Undervisningsformene skal være varierte og omfatte f.eks. fellesforelesninger, arbeid i mindre grupper og individuelle oppgaver. Både for utviklingen av studentenes egen kommunikative kompetanse, som forberedelse til fransklæreryrket og som et middel til å møte målkulturen, må visuelle medier og informasjonsteknologi tas i bruk systematisk.

Praksis inngår som en obligatorisk del av studiet. Den skal gi studentene innblikk i læreplanenes utfordringer, og kan organiseres på flere måter, for eksempel som praksisorientert prosjektoppgave.

Et opphold i et fransktalende land som integrert del av studiet, gjerne i kombinasjon med et prosjektarbeid der IKT tas i bruk, kan ha en naturlig plass i studiet.

VURDERING

Den enkelte institusjon beskriver i sin fagplan hvilke forutsetninger som må være til stede for at kandidatene kan framstille seg til de nødvendige eksamener.

Alle målområdene skal prøves til eksamen, men ikke nødvendigvis på samme måte. Eksamen skal omfatte både muntlige og skriftlige prøver på fransk.